

แนวพระราชดำริทางกฎหมายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการตรากฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467¹

(KING RAMA VI'S LEGAL CONCEPT IN ENACTING THE PALACE LAW OF SUCCESSION, B.E.2467 (1924))

ชัชพล ไชยพร*

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chachapon.j@chula.ac.th

บทคัดย่อ

เมื่อพิจารณาตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์กฎหมายไทย ไม่พบว่าไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนเกี่ยวกับการสืบราชสันตติวงศ์ ตราบจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ทรงราชย์ 2453-2468) ในปลายรัชกาล ได้ทรงตรากฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรกำหนดหลักเกณฑ์การสืบราชสมบัติไว้เป็นฉบับแรก จากการวิจัยพบว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับแนวคิดและอิทธิพลในการตรากฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์จากยุโรป โดยทรงทำการเทียบเคียงบทบัญญัติรวมถึงแนวคิดราชประเพณีประเทศอังกฤษเป็นสำคัญ เนื่องด้วยเป็นประเทศที่พระองค์ได้เสด็จไปทรงพระอักษรเมื่อครั้งยังดำรงพระราชอิสริยยศที่สยามมกุฎราชกุมาร อย่างไรก็ตาม พระองค์ทรงเลือกนำเฉพาะกฎเกณฑ์ที่สอดคล้องกับราชประเพณีไทย และเฉพาะที่เป็นการอุดหนุนโหว่ของราชประเพณีไทยอันอาจยัง

¹ บทความนี้มีที่มาจากโครงการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวพระราชดำริทางกฎหมายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการตรากฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 ซึ่งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนับสนุนทุนวิจัย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 น.บ. (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ศศ.บ.(สารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ศศ.บ. (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, LL.M Indiana University—Bloomington USA, M.C.L. Indiana University—Bloomington USA, S.J.D. University of Wisconsin USA.

ไม่ก่อให้เกิดความมั่นคงเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มากพอ อีกทั้งทรงปรับปรุงหลักการตะวันตกให้เข้ากับสภาพสังคมไทย ตลอดจนทรงเลือกที่จะไม่นำกฎเกณฑ์เช่นว่านั้นเข้ามาตราไว้ เนื่องจากไม่อาจสอดคล้องกับสภาพสังคมอย่างแนบสนิทได้ แนวพระราชดำริในการประยุกต์สร้างหลักการทางกฎหมายใหม่ขึ้นโดยไม่ละทิ้งรากฐานเดิมซึ่งสอดคล้องกับสังคมแต่ละสังคม ทำให้กฎหมายฉบับนี้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานทุกการเปลี่ยนผ่านแห่งรัชสมัย โดยปราศจากเหตุจลาจลในบ้านเมือง นับเป็นการตรากฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ไทยได้อย่างถาวร แนวพระบรมราชโองบายด้านนิติศาสตร์เช่นนี้ควรอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นปัจจัยพิจารณาหลักสำหรับกระบวนการร่างและการตรากฎหมายในปัจจุบัน

Abstracts

According to historical evidence in Thai legal history, there were not any clear provisions relating to the rule of succession to the throne until the reign of King Vajiravudh (reigned B.E. 2453-2468 (1910 – 1925)) In the late period of the reign, King Vajiravudh promulgated the Palace Law of Succession 2467 B.E. (1924) which is the first written Thai palace law of succession. Pursuant to the research, the law was influenced by the European law of succession to the throne using the analogy with the Royal British tradition as a result of His Majesty's education in England during the status of the crown prince. However, he chose the rules which is in accordance with Royal Thai tradition and fulfill the loophole of it that would possibly cause the negative impact on the throne. Furthermore, he altered the Western provisions in accordance with Thai society and chose not to include those inconsistent with the Thai tradition as there would not be a perfect blend between the western and the Thai tradition. His Majesty's idea on creating new provisions of law without leaving out the old tradition has made the B.E. 2467 (1924) Palace Law of Succession a perfect law through every succession with no rises of riots or insurgencies. The B.E. 2467 (1924) Palace Law of Succession has been regarded an effective legislation that could permanently resolve previous succession controversies in Thai history. His Majesty's legal policy is worth to be considered the main guide for the legal drafting and the legislation in the present time.